

## Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів  
дисертації Клапчук Валерії Миколаївни  
«Бандурне мистецтво України середини XVIII – початку XXI ст.:  
соціокультурний вимір»,  
що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії  
з галузі знань 03 Гуманітарні науки  
спеціальності 032 Історія та археологія

**1. Актуальність теми дисертації.** Обрана тема дисертаційного дослідження «Бандурне мистецтво України середини XVIII – початку XXI ст.: соціокультурний вимір» є актуальною у сучасній історичній науці. Незаперечним є те, що бандурне мистецтво є одним з тих джерел, які формували український народ як націю. Сьогоднішнє бандурне мистецтво України зберігає і продовжує традиції стародавнього кобзарства. Проаналізувавши окреслену проблему, є очевидним, що сьогодні не існує спеціального наукового дослідження, яке б комплексно висвітлювало регіональні особливості бандурного мистецтва. Все це зумовило вибір теми дисертаційної праці.

**2. Зв'язок з науковою тематикою.** Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі історії України Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя відповідно до плану науково-дослідної теми «Регіональна історія України: соціокультурний дискурс» (протокол № 8 від 02.01.2020 р.). Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (протокол № 7 від 15.12.2023 р.).

**3. Наукова новизна і теоретичне значення дисертації:**

*уперше* систематизовано історіографічну розробку теми дослідження;  
*запропонований* авторський\* підхід щодо періодизації розвитку бандурного мистецтва в Україні;

*з'ясовано* зв'язок формування бандурного мистецтва як самостійного явища із соціокультурним середовищем Гетьманщини II половини XVIII ст.;

*висвітлено* на основі окремих прикладів створення та розвиток капел бандуристів у XX – на початку XXI ст.; жанри та форми бандурного виконавства як важливі складові бандурного мистецтва; роль бандурного мистецтва в представництві фестивально-конкурсного руху України та за кордоном; академічний розвиток бандурного мистецтва;

*здійснено* спробу дослідження історичної географії бандурних осередків;

*визначено* перспективи розвитку бандурного мистецтва в контексті вітчизняного та зарубіжного досвіду.

#### **4. Практичне значення результатів дослідження.**

Полягає в можливості використання матеріалів дисертації під час проведення наукових розвідок з історіографії, історії України, краєзнавства, мистецтвознавства, музикознавства, культурології та під час створення відповідних узагальнюючих праць.

#### **5. Головні результати, отримані особисто автором.**

Був проведений аналіз звіту перевірки на плагіат стосовно текстових запозичень. Рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Клапчук Валерії Миколаївни «**Бандурне мистецтво України середини XVIII – початку XXI ст.: соціокультурний вимір**» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень згідно з постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 п. 9 та постановою КМУ від 19.05.2023 № 502 п. 9. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

#### **6. Кількість наукових публікацій.**

Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено у 9 публікаціях: 4 з них у фахових виданнях України, 1 – у колективній монографії, 3 – у збірниках наукових праць та матеріалів конференцій, 1 – у науково-популярному часописі.

## **7. Зауваження і побажання до змісту.**

Крім позитивних моментів, які містить робота В.М. Клапчук, варто висловити такі пропозиції:

в п.2.3., слід прибрати розвиток бандурного мистецтва на території Чехословаччини, адже викладений матеріал не відноситься до історичної географії бандурних осередків в Україні;

змінити структурну побудову розділів 2 і 3 відповідно до теми і мети роботи. Подати у цих розділах відомості про вплив, місце і роль бандурного мистецтва в суспільстві, а також виокремити значення салонної культури XVIII ст. для розвитку бандурного мистецтва;

розширити висновки до розділів, зокрема до розділу 1;

у дисертації при характеристиці бандурного мистецтва бажано було б згадати письменника та історика культури Пантелеймона Куліша, який був одним із перших, хто у XIX ст. дуже багато зробив своєю книгою «Записки о Южной Руси» для пропаганди діяльності кобзарів та бандуристів і їхнього репертуару. Крім цього, слід було б згадати ширше й дослідження цього мистецтва професорами та студентами Ніжинської вищої школи. Заслуговує на увагу й діяльність та майстерність ніжинсько-чернігівських бандуристів, заслужених артистів України родини Миколи й Раїси Борщів, а також народного артиста України Василя Нечепи, які проводять і нині велику роботу у Чернігові, Ніжині та інших містах Полісся, пропагуючи цей вид мистецтва.

## **8. Відповідність дисертації спеціальності та профілю ради.**

Дисертаційна робота Клапчук Валерії Миколаївни «Бандурне мистецтво України середини XVIII – початку XXI ст.: соціокультурний вимір» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 Історія та археологія за своєю актуальністю, науковим, теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язання проблеми, практичним значенням є самостійною закінченою науковою роботою, що відповідає «Порядку про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти,

наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44; Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів»).

22.04.2024

**Головуючий на публічній презентації**

кандидат історичних наук, доцент

кафедри історії України

Ніжинського державного університету

Імені Миколи Гоголя



С.О. Кириленко

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя	
Підпис	<i>Кириленко С.</i> засвідчую
Провідний фахівець	<i>Міш Михайленко</i>